

Det kongelige miljøverndepartement
Postboks 8013, Dep
0030 OSLO

Enova SF
Abels gate 5
NO-7030 Trondheim

www.enova.no
tel 73 19 04 30
fax 73 19 04 31
post@enova.no

org.nr. 983609155
bank 4200 20 86187

Dato:
03.07.2009

Vår ref:
09/1246-3/KGJ

Deres ref:
200802073

Arkivkode:
N1-AN, N2-AAHØR, N3-
UTRD3

Enovas høringsuttalelse - statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging i kommunene

Det vises til høringsdokument av mai 2009, under følger Enovas høringsuttalelse.

Enova har gjennom programmet "Kommunal energi- og klimaplanlegging" gitt støtte til utarbeidelse av energi- og klimaplaner i 70 prosent av alle kommuner i Norge (pr. 30.06. 2009) og har utarbeidet veiledere for kommunene i dette arbeidet. Enova oppfatter at planretningslinjene ivaretar store deler av de behovene vi har identifisert gjennom våre erfaringer med kommunal energi- og klimaplanlegging.

Enova har følgende generelle kommentarer til planframlegget:

Enova registrerer at et av formålene med de statlige planretningslinjene er å "sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene". (pkt. 1b). Dette er et viktig område der kommunene har stor påvirkningskraft, både gjennom bruk av virkemidler og i form av sine ulike roller. Det er imidlertid viktig at planretningslinjene er gjennomgående konsekvente ved omtale av dette formålet.

Det bør derfor stå følgende i punkt 3. "Krav til energi- og klimaplanlegging": "Kommunene skal i sin kommuneplan eller i egen kommunedelplan innarbeide tiltak og virkemidler for å redusere utslipp av klimagasser og sikre *mer effektiv energibruk* og miljøvennlig energiomlegging i tråd med denne retningslinjen.

Det bør også settes krav til ambisiøse mål innenfor mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i punkt 4; "Innholdet i plan som behandler klima- og energispørsmål". Dette er også i samsvar med det som foreslås i avsnittet "Mål" under de utfyllende kommentarene på side 5; "Det skal også settes mål for energieffektivisering og miljøvennlig omlegging".

Videre foreslås det et nytt punkt som stiller krav til beskrivelse av hvordan kommunen skal følge opp energi- og klimaplanen i de løpende planprosessene under plan- og bygningsloven. Enovas erfaring er at det innen kommunesektoren synes utfordrende å komme fra ord til handling til tross for at det både settes mål og foreslås konkrete tiltak. Det er derfor viktig at det innføres en forpliktelse til å beskrive hvordan energi- og klimaplanene skal følges opp i mer bindende planer, herunder kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner.

Enova foreslår at det legges til følgende punkter:

Innholdet i plan som behandler klima- og energispørsmål

Planen skal inneholde:

a) Informasjon om utslipp i kommunen fordelt på kilder/sektorer. Alle kilder som innebærer direkte utslipp av klimagasser innenfor kommunens grenser, skal inkluderes.

- b) Informasjon om energisystem, energiforsyning og forbruk av energi i kommunen, herunder tilgang på miljøvennlige energiresurser.
- c) Fremskrivning av utslippene i kommunen om det ikke gjennomføres nye tiltak, forventet etterspørsel etter energi og forventet ny energiproduksjon. Fremskrivningsperioden skal være minst ti år.
- d) Ambisiøse mål for utslippsreduksjoner i forhold til fremskrivningene.
- e) Ambisiøse mål for mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunal bygningsmasse og i kommunen forøvrig**
- f) Tiltak og virkemidler for reduksjon av klimagassutslipp og miljøvennlig energiomlegging. Tiltakene/virkemidlene skal i størst mulig grad være koplet til oppnåelse av de målene som er satt av kommunen.
- g) Utredning av virkemidler som tenkes benyttet for å nå målsettingene.
- h) Handlingsprogram med en tydelig ansvarsfordeling for oppfølging av klima- og energiplanene.
- i) Beskrivelse av hvordan planen og hensynet til klima, energieffektivisering og miljøvennlig energiomlegging skal ivarets under de løpende planprosessene under plan- og bygningsloven.**

Under "Utfyllende kommentar til statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene" har Enova følgende kommentarer:

Enova mener at det under avsnittet "Involvering" også bør nevnes områdekonsesjonærer som en viktig part som bør involveres i planprosessen. Områdekonsesjonærene har og vil i fremtiden også ha et betydelig ansvar for å sikre energiforsyningen lokalt, og videre tiltak og investeringsbehov vil avhenge av hvordan kommunen vil påvirke energibruken og energiforsyningen lokalt. Samtidig rår områdekonsesjonæren også over betydelige virkemidler som vil ha innvirkning på eventuelle tiltak iverksatt av kommunen.

Kommunene oppfordres til å sette seg egne tiltaks mål (side 6), og planretningslinjene trekker frem et par eksempler. Enova foreslår at det legges til et eksempel; "...at kommunen setter seg et tallfestet minimumsmål for reduksjon av energibruk i egen bygningsmasse". Dette er et tiltak som alle kommuner relativt raskt kan igangsette og der majoriteten av kommunene har et betydelig potensiale.

Under "Tiltak for stasjonær energibruk" foreslår Enova at det legges til følgende: "Kommunen kan bidra til økt bruk av lavenergibygging og passivhus i kommunen gjennom pålegg og utbyggingsavtaler der kommunen selv er grunneier eller står som selger av arealer. Kommunen bør også kartlegge hvilke muligheter kommunen har for å stille energikrav ut over revidert forskrift om krav til byggverk (TEK 07) for egne nybygg og rehabiliteringsprosjekt. Muligheter for å fremme bygg med passivhusnivå bør vurderes særskilt."

Med vennlig hilsen
Enova SF

Øyvind Leistad
Avdelingsdirektør energiproduksjon

Kjersti Gjervan
Seniorrådgiver kommune